

Beretning for året 2019

Selv om beretningen først og fremmest omhandler brugsen, kan vi ikke undlade at sige lidt om Coronavirussen. Den har fået en voldsom samfundsmæssig betydning og tvungen lukning af diverse forretninger og store økonomiske og sundhedsmæssige konsekvenser. Den endelige betydning som følge af denne virus kan ikke nødvendigvis gøres op i penge. Den har ramt os alle - i større eller mindre grad - også følelsesmæssigt.

Vi håber at verden snart vender tilbage til mere normale tilstande.

Med disse ord vil jeg starte beretningen med lidt orientering om Coop, inden vi går over til det som handler om vores lokale brugs.

Coop er som tidligere omtalt ved at indføre et nyt IT-system, som får betydning for butikken og måden, som regnskabet tidligere blev præsenteret på. Her sker der store ændringer, som kræver omstilling af både uddeler og personale. Disse ændringer sker i løbet af året, og vi håber, at det kommer til at gå nogenlunde gnidningsfrit. Men uanset dette kommer det til at øge vores IT-udgifter. Men indførelsen af det nye system er påkrævet for at kunne følge med udviklingen. Det må vi bare acceptere og være med til at dele regningen med de øvrige butikker.

Der er flere og flere af vores kunder, som er blevet opmærksom på Coop's app. og benytter den på deres mobiltelefon. Der kan man se de personlige tilbud og få dem aktiveret. For de medlemmer som ikke benytter mobiltelefonen eller deres pc, er det i stedet muligt at scanne sit medlemskort i scanneren, som er i brugsen og få oplysning om de personlige tilbud. Er man i tvivl om hvordan det fungerer, så spørg personalet. Det er surt, hvis man mister de gode tilbud, fordi de ikke er blevet aktiveret.

Og så er de i Coop vældig flinke til at annoncere diverse dage, hvor der er smagsprøver. Også her er vi med - dog med en noget begrænset lokal succes. Det er muligt at tidspunktet, som normalt er en fredag mellem kl. 16,00 - 18,00 passer fint inde i storbyerne. Men ude på landet er det meget begrænset, hvad det giver af mersalg. Her har de fleste af vores kunder mere travlt med at få hentet børn og komme hjem for at holde weekend. Men vi fortsætter med dette, uanfægtet det blot bliver en hurtig sludder i forbifarten.

Som I allerede har opdaget, så udsendes der ikke længere reklameavis for Dagli'Brugsen. Omkostningerne ved udsendelse blev for store, så nu kan den i stedet hentes ved kassen.

For vores lokale brugs har 2019 været et år med udfordringer. Og en hel del ville vi godt være foruden.

Om forureningen og de økonomiske konsekvenser

Som I ved, så er der blevet konstateret en voldsom forurening på Brugsens tankanlæg, og som beklageligt havde bredt sig til en nabogrund.

Der er samtidig konstateret en anden forurening, som stammer tilbage fra dengang, der var et autoværksted og renseri, som tidligere lå på grunden, som nu tilhører brugsen. Så der er altså tale om 2 separate forureninger. For tankanlæggets vedkommende er det OK's Miljøforening, som tager hånd om oprensningen af forureningen, og det er regionen som skal tage hånd om forureningen fra omtalte værksted og renseri hvis dette besluttet.

Årsagen til den omfattende forurening ved tankanlægget formodes forårsaget af en utæt olieudskiller. Olien er sandsynligvis trængt ud fra olie- og benzinudskillerens samlinger eller tilslutninger til sandfyldet omkring udskilleren, hvorfra den langsomt er spredt til et større område.

Og så må man forundres og skuffes, når man ved, at der løbende er trykkontrolleret tanke og anlægget er serviceret efter alle gældende regler og standarder. Det har vi årligt betalt til netop for at sikre, at vi ikke kunne komme til at stå i en situation som den nuværende. Så må man spørge sig selv hvad det hele er værd .....

Det skal hertil bemærkes, at Miljøforeningen - som er vores forsikring - har undersøgt om forureningen kunne skyldes andre forhold, som vi som ejer af tankanlægget ikke var ansvarlig for, men det var ikke muligt, så der var kun et sted at placere ansvaret. Og da OK's Miljøforening har stor økonomisk interesse i klarlæggelse af sagen, kan I være helt sikre på, at der er tale om 2 forskellige sager.

Hvad der angår den forurening, som stammer fra vores anlæg, så er der fra ekstern rådgivning opstillet flere forslag om fjernelse. Det skal bemærkes, at Miljøforeningen har en max grænse på 5 mio. kr. Og med dette tal i mente, er det besluttet at fjerne al forurenede jord. Det er beregnet til at være ca. 3.500 t jord. Heraf en del fra omtalte nabogrund, ligesom en mindre bygning på denne grund fjernes. Beslutningen om at fjerne den forurenede jord medfører, at det nuværende tankanlæg ligeledes fjernes, og efterfølgende bliver der genetableret et nyt anlæg. De øvrige forslag for oprensning som var bragt på banen, havde en lang tidshorisont og var alle for økonomiske usikre.

For arbejdet er tidshorisonten for at fjerne den forurenede jord og etablere et nyt tankanlæg oplyst til at være omkring 16 til 18 uger, så omkring d. 15. juni 2020 kan vi forvente at kunne bruge tankanlægget igen. Men dette under forudsætning af, at man i de prøver som løbende bliver taget, ikke finder anledning til at udvide området og dermed skal fjerne mere jord.

Med de oplysninger som er bestyrelsen bekendt på nuværende tidspunkt, så vil alle omkostningen ved fjernelse af den forurenede jord forventes at kunne blive dækket af vores Miljøforening. Hvorimod genetablering af tankanlægget vil være for Brugsens regning. Og det er en forventet udgift på mellem ca. kr. 1,7 - 1,9 mio. Størrelsen af denne udgift skyldes, at det er begrænset, hvad der kunne genbruges fra vores gamle anlæg.

I den forbindelse undersøgte bestyrelsen muligheden for en alternativ placering af et nyt anlæg. Dette for at forsøge at undgå et driftstab når det gamle tankanlæg blev fjernet. Men dette blev opgivet, da der så skulle foretages nye jordbundsundersøgelser med øgede udgifter til følge, og med risiko for at der også på det planlagte sted kunne findes en anden forurening. Der er nok en del beboere, som kan huske de blomstrende tider fra dengang, hvor der blev tappet petroleum over i 10 l. dunke. Og det kunne måske tænkes, at der var blevet spildt et par dråber, som der nu skulle fjernes, og hvis dette var tilfældet, så var det brugsen, som ville komme op at hænge på den regning. Den risiko var for stor, så de planer var vi derfor nødt til at skrinlægge igen.

Bestyrelsen har undersøgt diverse muligheder for finansiering. Det er således, at de selvstændige brugsforeninger har en låneforening. Og her har vi fået tilsagn om finansiering af det nye tankanlæg med et 10 års lån med en rente som p.t. er på 1,85 % og uden låneomkostninger i øvrigt. Dette tilbud har vi ikke fundet billigere noget sted, så det har vi accepteret.

Det var lidt om forureningen og de økonomiske konsekvenser af dette.

Så nu lidt om butikken for året 2019 - og her forsætter Alvoren.

Den samlede butiksomsætning er for 2019 på 14,8 mio. Og med dette kan vi konstatere, at vi i årets løb har mistet ca. kr. 640.000 i butiksomsætning i forhold til sidste år. Dette svarer til et tab på mere end kr.53.000,- om måneden.

Vi er vel vidende om, at denne udvikling med omsætningsnedgang kan ses i mange butikker beliggende i landområder. Men vores nedgang i omsætning synes stor. En egentlig årsag kan vel næppe skyldes fraflytning, eller at behovet for fødevarer er blevet mindre. Noget kan måske skyldes etablering af fjernvarmeledninger og deraf medfølgende trafikproblemer, men om det er hele svaret vil vise sig i løbet af året. Men sandheden er nok nærmere, at sognets beboere har ladet sig friste af de større butikker i Maribo eller Nakskov.

Og hvis vi forestiller os at den nuværende udvikling, som vi har oplevet i 2019 fortsætter, så har bestyrelsen ikke så mange håndtag tilbage at dreje på. Så hvis vi ikke får vendt den negative udvikling, kan det være et spørgsmål om tid, før vi kan begynde at se enden for Stokkemarke Brugsforening som en selvstændig forening. Det vil bestyrelsen kæmpe hårdt for at undgå, men det er den lokale opbakning, som er afgørende for om dette lykkes.

Men hvis det ikke lykkes, så vil en af muligheder for at bevare en lokal butik i første omgang være at undersøge muligheden for en fusion med en anden selvstændig brugsforening. Men så langt er vi ikke kommet endnu, og det er også et spørgsmål om, hvor interessant vi ville være for andre.

Men det skal understreges, at hvis det skulle komme så vidt, vil det være noget, som skal forelægges til beslutning på en generalforsamling.

Men der skal ikke meget til for at vende den negative udvikling. Vi er nu 982 medlemmer af Stokkemarke Brugsforening. Hvis alle disse medlemmer blot handlede for kr. 20,- mere pr uge ville dette give en meromsætning på godt 1. mio. kr. på årsbasis. Så skulle vores problemer med omsætningen i hvert fald være løst i første omgang.

Så derfor - hvis vores brugs skal overleve, så er det afgørende, at den bliver brugt. Også til andet indkøb end det som man har glemt at købe anden steder, hvor man har lagt sit storindkøb.

Konsekvensen for lokalsamfundet hvis det værste sker, kan ses ved seneste eksempel her fra området i Kettinge. Her så Saksøbing Brugsforening som ejer sig nødsaget til at dreje nøglen af økonomiske årsager.

Man må så forbavses over, at de samme borgere - hvor en stor del må have foretaget indkøb andre steder - pludselig er villige til at betale en andel på kr. 2.500 for at få videreført butikken. Det beløb som skal skaffes for at videreføre butikken, er efter det oplyste på 1 mio. kr. Og det ser ud til at dette lykkedes. Men det var ikke kommet så vidt, hvis de lokale blot havde støttet brugsen, da den var åben. Nu kommer støtten først, når den er lukket, og så er det spørgsmålet om en varig støtte holder, eller om det er for sent. Men herfra vil vi ønske held og lykke med forsøget.

Et andet eksempel er Nærbutikken i Orehoved, som er blevet forsøgt drevet ved frivillig arbejdskraft. De har nu helt opgivet kampen og er endelig lukket. Omvendt er det indtil videre gået i Errindlev. Her er butikken gennem de sidste 10 år drevet med 2 ansatte og en hel masse frivillige. Forskellen mellem succes og fiasko kan tilskrives, om der er den nødvendige lokale opbakning. Som det fremgår af de nævnte eksempler, så vil det i høj grad være byens borgere, som har ansvaret for butikkens overlevelse. Så er det ikke butikkens ejer eller bestyrelse som lukker butikken. De træffer blot en nødvendig ansvarlig beslutning.

Men for vores lokale brugs så har konsekvenserne som følge af de forventede udgifter i forbindelse med forureningen og den manglende butiksomsætning betydet, at bestyrelsen har truffet beslutning om en besparelse på lønkontoen på ca. kr.270.000,-. Dette betød afskedigelse af en fastansat medarbejder. For at opnå denne besparelse var det ligeledes nødvendigt at ændre på brugsens åbningstider. Det er derfor som alle ved åbningstiden i forretningen fra 1. nov. 2019 er ændret således, at der er åbent alle dage fra kl. 8.00 til kl. 18.00.

Så må tiden afgøre om det er nok, eller der må gøres mere. Konkurrencen fra diverse indkøbscentre er stor. Naturligvis har vi også konkurrence fra nettet. Der er efterhånden mange steder, hvor du kan bestille varer. Og disse netbutikker får større og større omsætning. Men det er endnu ikke her, at vi har den største konkurrence. For de af vores lokale kunder, som får bragt varer ud, bruger ikke nettet. De bestiller telefonisk til brugsen. Det giver naturligvis omsætning i butikken, men det skal ikke skjules, at der er noget arbejde for personalet ved dette. Det havde selvfølgelig været lettere, hvis alle selv kunne komme i butikken, men heldredet kan sætte sine begrænsninger. Og hvis ikke vi skulle hjælpe disse kunder, hvem skulle ellers. Så det er der ikke planer om at ændre.

Af andre nye tiltag som butikken forsøger med for at øge omsætningen er, at der fremover den første fredag i hver måned vil være såkaldt "pallesalg". Her vil uddeleren komme med nogle gode tilbud af forskellig art. Det er naturligvis et forsøg på at holde på vores kunder og lokke nye til.

Men der er områder, hvor vi har succes. Og dem har der dog også været nogle stykker af. Der kan nævnes vores grillarrangement med deltagelse af ca. 75

medlemmer. Vi var nogenlunde tilsmilet af et godt vejr, hvor brugsens gode grillretter kom til sin ret.

En anden ting som er sikker, det er når vi afholder tøndeslagning. Så er der et mylder af børn i alle aldre, som slår på tønderne, så det er en lyst at både se og høre på. Så her er det på sin plads at sige tak for opbakningen både til børn og forældre.

Og som nyt har vi prøvet med bankospil. Det gik ligeledes godt, så vi bliver nok nød til at gentage dette i løbet af efteråret.

Og så vil vi opfordre til at benytte vores tankanlæg, når det på et tidspunkt åbnes. Det gavner både brugsen og Stokkemarkes Beboerforening. Så det er til gavn for begge parter.

Bestyrelsen havde lagt en plan over fremtidige forbedringer og renoveringer, som vi ville gennemføre over en årrække. Men indtil videre så har vi sat disse planer i bero, indtil vi kan få et endeligt overblik over den økonomiske udvikling. Vi har naturligvis lagt et budget for året. Det havde vi også i 2019, men på det tidspunkt havde vi ikke kunne forudse omfanget af forureningen og den omsætningsnedgang, som butikken oplevede.

Men vi må forberede os på, at første halvår af 2020, hvor vi ikke har tankanlægget, vil få negativ indflydelse på vores omsætning. Hvor meget det kommer til at betyde vides ikke på nuværende tidspunkt.

I bestyrelsen håber vi, at der er forståelse for de udfordringer og gener der i den nærmeste fremtid måtte opstå. Bestyrelsen vil fortsat arbejde for at have en velfungerende selvstændig Brugs med et moderne tankanlæg i Stokkemarket. Men det kan ikke lade sig gøre uden jeres opbakning. Og fremtiden for brugsen er også afhængig af fremtiden for Stokkemarket. Dagli'Brugsen kan ikke overleve uden Stokkemarket, og Stokkemarket kan ikke overleve uden Dagli'Brugsen. Med andre ord – hvis borgerne i Stokkemarket svigter brugsen så svigter de samtidig Stokkemarket. Så vi har altså en fælles interesse.

Jeg vil gerne slutte med at takke bestyrelsen for godt samarbejde i det forløbne år. Også tak til vores uddeler og personale som har deres andel i, at vi er kommet ud af regnskabsåret næsten med skindet på næsen, på trods af de udfordringer som vi har haft i 2019.

Og så skal der ikke mindst lyde en stor tak til de kunder, som lægger deres indkøb i vores brugs. Fortsæt med det og tag gerne din nabo med.

Med disse ord vil jeg overlade beretningen til debat.